

# Tez ve Antitez: Said Nursi ve Atatürk mücadelesi



## Giriş

Bilindiği üzere muhafazakar çevrelerde bu konuda yazı yazan kalemler genellikle Mustafa Kemal ismini tercih ederler. Atatürk ismini anmak istemezler. Hatta Kurtuluş Savaşındaki faaliyetlerine binaen M. Kemal Paşa ismi daha çok kullanılır. Biz ise bu başlığı bilhassa tercih ettik.

Nedeni ise şu:

M. Kemal Paşanın iki hayat devresi var.

Birinci devresi: Osmanlı Paşası olması, İstiklal Harbine öncülük etmesi ve 1923 yılında cumhuriyet idaresini kurması zamanına kadar olan devre.

İkincisi ise 1923 yılında Reiscumhur olması ile başlayan ve ölüm yılı olan 1938 yılına kadar yaşadığı on beş yıllık devre.

Birinci devrede M. Kemal Paşa unvanı ile anılırken, ikinci devresini sembolize eden isim ise Atatürk'tür. Öyle ki, bu isim M. Kemal isminin bile önüne geçmiş; hatta bizzat Paşanın kendisi dahi sonra bu isimleri farklı maksatlar için kullanarak, kendisinin Atatürk ile anılmasını ve bu isimle özdeşleşmeyi tercih etmiştir. İşte Paşanın toplumun bir kesimi ile, yani daha çok mütedeyyin ve muhafazakar kesimi ile, bazı çatışma alanlarının oluşması Atatürk dönemine rastlar. Bediüzzaman ile de yine bu dönem içinde bazı anlaşmazlık noktaları, hatta çatışma alanları meydana gelir.

Halbuki 1919 yılında Kemal Paşanın Samsun'a çıkması ile başlayan İstiklal Harbi müddetince, ta ki vatanın kurtarılıp, Meclis teşkil edilip ve nihayetinde cumhuriyet kurulmasına kadar olan süre içinde ne Bediüzzaman ve ne de mütedeyyin ve muhafazakar çevreler, ne de milletin diğer katmanları ile bir sorunu olmamıştır Paşa'nın. Olamazdı da zaten.

Çünkü bir var oluş ve yok oluş harbi veriliyordu. Kurtuluş Savaşında bir tek asker ve neferin bile çok kıymeti vardı. Siyasi ve idari sahadaki yeteneği ile hep önde kalmayı başarmış olan M. Kemal Paşa da, toplumdaki var olan dinamikleri çok iyi kullanacaktı. Öyle ki toplumdaki tüm kahramanlık duyguları uyandırılmış, dini duygular harekete geçirilmiş, böylece şehitlik ve gazilik gibi kutsal değerler ön plana çıkmış; dervişler, şeyhler ve dini önderler aktif olarak sürece dahil

olmuşlardı. Hatta o zamanlar M. Kemal Paşanın Büyük Millet Meclisinin açılışı esnasında dini tabirleri çokça kullanması ve kutsal değerleri çok açık bir şekilde öne çıkarması, o zamanki bazı muhafazakar çevreler tarafından bile tenkit edilmiştir.

Bu nedenle, elbette ki İstiklal Harbi esnasında M. Kemal ile toplum arasında bir çatışma alanı meydana gelmemiştir. Her ne kadar bazı kaynaklarda Paşanın gizli bir ajandası olduğu ve bazı gizli niyetleri taşıdığı ifade edilse de, bu mevzi bir şekilde kalmış; her hangi bir çatışma konusu olmamıştır. Ta ki Bediüzzaman Ankara'ya gelene kadar.

## Said Nursi'nin Ankara'ya gelişi.

Bediüzzaman İstiklal Harbi esnasında İstanbul'dadır. 1922 Kasım ayına kadar da orada kalır. Her ne kadar İstiklal Mücadelesi Yunan'a karşı veriliyor ise de, asıl fitnenin başı İstanbul'daki İngiliz varlığıdır. İngilizler ise İstanbul hükümeti ile Ankara'nın arasını açıp fitne çıkarmak istemektedir. Hatta İstanbul'daki çeşitli sosyal ve dini kesimleri kendine taraftar edip İstanbul'u sürekli elinde tutmak niyetindedirler. Bu niyeti sezen Bediüzzaman, İngilizler ile çetin bir mücadeleye girer. **Hutuvat-ı Sitte** adlı eseri ile İngiliz planını akim bırakır. Bu değerli ve çetin mücadeleyi övgü ile karşılayan Ankara idaresi ise Bediüzzaman'ı Ankara'ya davet eder. Hem de, ilginçtir, ileride büyük bir mücadeleye girişeceği bizzat M. Kemal tarafından, "Bu kahraman hoca bize lazımdır" denilerek. Ancak yine ilginçtir ki, Bediüzzaman bu davete icabet etmez. İstanbul terk edildiği zaman İngiliz planının başarılı olabileceği düşüncesi ile uzun bir süre daha İstanbul'da mücadeleye devam eder. Çünkü İngilizler bir şekilde İstanbul'a hakim olmak istemektedirler. O zamanlarda hedefledikleri dünya hakimiyetinin tesisi için bir ölçüde dünyanın merkezi olan İstanbul'u ele geçirmek niyetindedirler. Ancak bu istek ve niyetlerinde başarılı olamazlar. Bilhassa Bediüzzaman ve ona destek olanların gayret ve mücadelesi ile İstanbul yine Müslüman Türk milletinin elinde kalır. Ne zaman ki bundan emin olur, Bediüzzaman o zaman Ankara'ya gider. Çünkü artık İstanbul İngilizlerden kurtulmuştur.

Ankara'da büyük bir coşku ile karşılanır. Meclis özel oturum yapar ve hoş geldin merasimi düzenler. İşte M. Kemal Paşa ile Said Nursi burada birbirini tanımaya başlarlar. Ancak önceleri her iki taraf da birbirleri ile ortak alanlar üzerinden iletişim kurmak isterler. Çünkü Bediüzzaman da bir Meclis yapısını savunmakta, içi hak ve hürriyetler ile doldurulmuş, kanun hakimiyetine dayanan, sağlam bir adalet yapısı üzerine kurulmuş bir demokratik ve dindar cumhuriyet idaresini desteklemektedir. Hatta hilafetin Meclis uhdesine alınması ve bazı yenilikler yapılması konusunda da teklif ve görüşleri vardır. Ancak bu yeniliklerin o zamanki toplumun sosyal, siyasi ve içtimai yapısı doğrultusunda; yani İslam inanç ve düşüncesi istikameti yönünde olması gerektiği hususuna vurgu yapmaktadır. Nitekim bizzat o zamanki Meclis başkanı olan M. Kemal Paşaya doğrudan bir mektup yazarak bu görüşlerini on maddelik bir beyanname haline getirir.

İşte Bediüzzaman ile M. Kemal arasındaki yıllar sürecektir olan mücadelenin işaret fişeği bu beyanname ile atılır. Öncelikle bu beyanname, on maddelik bir metin ile düzenlenip Kurtuluş Savaşı gazisi olan ve aynı zamanda Meclis başkanlığı gibi milletin mukadderatıyla ilgili önemli bir makamı uhdesinde bulunduran M. Kemal'e millet adına hitap ederek başlar.

Gazetelere yansıdığına göre Bediüzzaman o mektubun başında şöyle bir hitapta bulunur:

"İslam âlemi kahramanı Paşa Hazretleri"

"Ey şanlı gazi. Zat-ı âliniz hem muzaffer ordunun hem muazzam Meclis'in manevi şahsiyetini temsil ediyorsunuz."

"İki cihanda mutluluk ve başarılarınızı can-ı gönülden dileyen bu fakirin, bir meselede 10 sözünü, tavsiyesini birkaç nasihatini dinlemenizi rica ediyorum."

(Kaynak: <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/said-i-nursinin-ataturke-yazdigi-mektup-16676088>)

Bazı çevreler bu hitabı tenkit etmişler ve hatta Said Nursi aleyhine kullanmaya kalkışmışlardır. Halbuki o zamanlar Bediüzzaman'ın böyle bir hitapta bulunmasından daha doğal bir şey olamaz. Çünkü Yunan'a karşı muzaffer olan ordunun ve Meclisin başında M. Kemal vardır. Zaten hitaba bakıldığı zaman da Said Nursi'nin millet ve ordu adına böyle bir hitap yaptığı, ordu ve milletin savaşta gösterdiği o kahramanlığın adına bu şekilde hitap ettiği açıkça görülür. Çünkü hitapta ilginçtir M. Kemal adı geçmez. Oradaki, "Paşa Hazretleri" tabiri doğrudan "hem muzaffer ordunun, hem o zamanki muazzam Meclis'in manevi şahsiyetini" tanımlamaktadır.

Aslında bu mektup doğrudan bu niyetle yazılmış, yani millet ve ordu adına yazılmış bir mektuptur. Bir ölçüde de bir test

niteliğindedir. Çünkü mektup sonrasında Paşa'nın vereceği tepki önemlidir. Paşa ise, bu mektubun üzerine "önemli bir mektup" ibaresini koyarak arşive kaydedilmesini emreder. Belki de o mektupta ifade edilen konuların gündeme taşınmasını arzu etmez. Yani bir ölçüde bu mektubu kamuoyundan gizler.

Bunun üzerine, bu niyeti sezen Said Nursi mektuptaki hitabı değiştirir ve bu gün her kesimin bildiği şekli ile doğrudan Meclise hitap ederek, o meşhur on maddelik beyannamesini neşreder. Ve elden ele tüm milletvekillerine de dağıtılır bu beyanname.

İşte **Said Nursi ve M. Kemal** arasındaki o meşhur tartışma bu beyanname üzerine çıkar. Belki de Bediüzzaman ve Atatürk arasındaki yıllar sürecek olan bu ilginç ve dikkate değer mücadelenin ilk kışıması da bu meşhur tartışmadır.

Olay şöyle gerçekleşir:

Mecliste M. Kemal Paşa, yanında koruma ordusu ile birlikte, namaz kılmak için abdest hazırlığında bulunan Bediüzzaman'ın üzerine yürümüş ve hiddetle, "Biz seni çağırdık ki yüksek fikirlerinden istifade edelim. Sen ise geldin namaza dair şeyler yazarak aramıza ihtilaf verdin" demiş ve adeta Bediüzzaman'ı sindirmek ve korkutarak geri adım attırmak istemiş. Said Nursi ise bırakın geri adım atmayı, "İmandan sonra namazdır, namaz kılmayan haindir. Hainin hükmü merduttur" diyerek, Paşadan daha şiddetli bir şekilde onu itham edip ağır ve sert bir karşılık vermiştir. Hem de namaza karşı çıkan bir Paşaya ve etrafında korumaların ağırlıkta olduğu vekillerden oluşan bir topluluğa karşı bunu söylemiş. Bu o zamanın şartları için çok ağır bir hitaptır. Bu aynı zamanda şiddetli bir baskıya karşı hür ve dik bir duruştur. Ancak buna rağmen M. Kemal geri adım atmak zorunda kalıp özür dilemiştir. Bu da ilginç ve dikkate değer bir tavidir.

Bu olay aslında iki rakibin bir birini tartma olayıdır. Bediüzzaman kiminle mücadele edeceğini çok net anlamış; M. Kemal ise yapmayı düşündüğü inkılapların önündeki en büyük engel ile karşılaştığının farkına varmıştır. Aslında Paşa çok daha fazla tedirgin olmuştur. Çünkü Bediüzzaman'ın İstanbul'da o devrin en güçlü devleti olan İngilizlere karşı verdiği mücadeleyi ve bu konudaki başarısını çok iyi bilmektedir. Bir ölçüde Mecliste, yani vekillerin gözü önünde Said Nursi'yi pasifize etmek, sindirmek ve geri adım attırmak niyeti ile böyle bir hadiseye girer. Ancak nasıl bir sert kayaya çarptığının o da farkına varır. Hemen başka taktikleri devreye sokar.

Bu noktada, siyasi ve idari olarak yıkıcı taktiklere başvurabilen M. Kemal'in rakiplerini devre dışı bırakmak için üç önemli taktik uyguladığını görmek mümkün.

-Birincisi, korkutma ve sindirme taktiği.

-Şayet bu sonuç vermez ise kendine bağlı bazı adamları devreye sokarak tümünden etkisiz hale getirme. (Şükrü Bey olayında Topal Osman'ın kullanılması gibi)

-Bu da sonuç vermez ise bazı makam, mevki ve imkanlar vererek yanına çekme ve böylece etkisini yok etme.

Bu üç taktiğin de Bediüzzaman için uygulandığını görüyoruz:

Öncelikle tahdit edilip baskı altına alınmak istenmiş. Meclisteki o sert tartışma buna işaret eder. Sonrasında ise aşı yapıyoruz diyerek zehirlenmiş ve vücudu ortadan kaldırılmak istenmiş. Bu da çare olmayınca milletvekilliği, köşk, diyanet azalığı ve yüklü bir maaş teklif edilerek etkisiz hale getirilmek istenmiş. Ancak bunların hiç birisi çözüm olmamış ve Said Nursi kurulan bu tuzaklara düşmemiş ve o tekliflere itibar etmemiştir.

Çünkü o zamanlar Bediüzzaman, Ankara'da farklı haller görmeye başlar. Bazı kişilerde ahir zaman hadiselerini tetikleyecek fikirlerin ön plana çıkmaya başladığını görür. Batılılaşmak bahanesi ile bir çok gayr-i İslami fikir ve düşüncenin yeni kurulacak devlet erkanına hakim olmaya başladığını fiilen müşahade eder. Hatta bunlara engel olabilmek maksadı ile Tabiat Risalesi adlı eserini neşreder, ancak Yunan'a galip olan zümredeki yüksek coşku ve sevinç bu esere olan teveccühün önüne geçer.

Yani Bediüzzaman Ankara'da kalmak ile bazı şeylerin önüne geçemeyeceğini fiilen idrak eder. Ortaya çıkan yeni kadro ile siyasi ve içtimai yönden mücadele zeminin kalmadığına hükmeder ve Van'a giderek inzivaya çekilir.

## Said Nursi ve Atatürk mücadelesinin başlangıç safhaları

İşte Bediüzzaman'ın sekiz ayı aşkın bir süre içinde kaldığı Ankara hayatı böylece sona erer. Artık yollar ayrılmıştır. Said Nursi ile Atatürk arasında ciddi bir mücadele başlayacaktır ve başlamıştır da. Mücadelenin esasını teşkil eden en açık tanım yine Bediüzzaman'ın M. Kemal'e söylediği şu sözde saklıdır: "Napolyon'u değil, Salâhaddin-i Eyyubî gibi İslâm kahramanını örnek almanız gerek."

M. Kemal ise bu teklife sırt çevirmiş ve yönünü Batıya döndürmüştür. Artık İslam mefkuresi ekseninde bazı yenilik ve islahat yapmak isteyen Bediüzzaman ile; inanç değerlerini sosyal hayatın içinden söküp atarak, Fransa türü jakoben bir laik sistem uygulamak isteyen ve bu yönde bazı inkılaplar yapmak niyet ve arzusunda olan M. Kemal ile tarihi bir mücadele başlayacaktır

Önceleri fikir safhasında gözükken bu mücadele, 1925 yılında meydana gelen Şeyh Said hadisesi sonrası farklı bir sürece girer ve açık ve net olarak gün yüzüne çıkar. Bu olay sonrası Isparta'nın Barla kasabasında sürgün hayatı yaşamaya başlayan Bediüzzaman, sürekli olarak gözlem altında tutulur. O zamanki yönetimin maksadı Bediüzzaman'ı yokluğa mahkum edip, kamuoyu gözünden uzak tutmaktır. Bu M. Kemal'in ilginç bir taktiğidir. Yine ilginçtir ki, Paşa, halka açık ortamlarda Bediüzzaman ismini asla telaffuz etmez. Hatta yazılı basında dahi söz edilmesine engel olur. Halbuki o zaman Said Nursi istiklal harbi, hürriyet ve cumhuriyet mücadelesi gibi konularda M. Kemal'dan daha meşhur bir insandır. Kamuoyu tarafından da çok iyi tanınmaktadır. Buna rağmen Nursi hakkında büyük bir karartma uygulanır. Barla'da küçük bir kasabada yaşayanlardan başka kimsenin haberi olmaz. Zaten Barla'da dahi tam bir inziva hayatı yaşamaya başlar. Vaktinin çoğunu dağlarda ve kırlarda geçirir. Ancak bu boş bir gezinti değildir.

Hatta çok yoğun bir çalışma süreci başlar Bediüzzaman için. Zira Risale-i Nurları telif edilmesi bu münzevi zamana rastlar. Bu süreç içinde ise Ankara'da ipleri ele geçiren zihniyet tam bir batılılaşma faaliyetine girerler. Medreseler kapatılır, hilafet kaldırılır, ezan yasaklanır, harf devrimi yapılır, şapka kanunu çıkarılır, Ayasofya kapatılır, batının sosyal ve içtimai ve ceza kanunları doğrudan tercüme edilerek uygulamaya konulur. Bu kanuni uygulamalar yanında bazı felsefi fikirler de toplumun inanç yapısını tahrip etmeye başlar. Tabiatçılık, tesadüfçülük, Darwinizm, materyalizm gibi inanç sistemlerini ifsat eden fikirler, bulaşıcı bir virüs gibi, devlet eliyle hızla yayılmaya başlar. Zaten tüm yapılan faaliyetler de Türk milletinin İslam inanç sistemi ile bağlarını koparmaya yöneliktir. Bu olay başlı başına bir tahrip olayıdır.

## Barla'dan başlayan tamir ve tecdit hareketi

Bediüzzaman ise çok uzaklarda olmasına rağmen, sanki olaylardan haberi varmış gibi, bu mücadelenin fikri alt yapısını oluşturmaya başlar. Barla'da kaldığı sekiz yıl boyunca Risale-i Nurları neşreder. Gözden irak, bütün hissiyatını Kuran'ı anlamaya hasrederek Risale-i Nur Külliyyatının temel eserlerini burada yazar. Ve yine ilginçtir bu eserleri el yazısı ile çoğaltarak altı yüz bin adet baskıya ulaşır. Bu belki de dünya tarihinde benzerine çok az rastlanacak bir olaydır.

Ankara ise dolu dizgin inkılaplara devam etmektedir. Çankaya'da kurulan sofralarda kararlaştırılan önemli meseleler kanun yolu ile bir bir hayata geçiriliyor, muhalefet eden ve etme istidadında olan çevreler Takrir-i Sükun Kanunu ve İstiklal Mahkemeleri yolu ile susturuluyordu. Adalet ve hukuk mekanizması ise tamamen idarenin kontrolüne geçmiş, çok ağır bir baskı uygulanıyordu. Memlekette tek bir muhalif ses kalmamıştı. Bazıları soluğu yurt dışında almış, bazıları da evlerinin en dip odalarına saklanıp derin bir sessizliğe bürünmüşlerdi. Ankara'da ise zafer sarhoşluğu içerisinde "on yılda on beş milyon genç yarattık her yaştan" şarkıları söyleniyordu.

## Mücadelenin ilk raundu: Eskişehir Mahkemesi

Said Nursi ve M. Kemal mücadelesi konusunda yazı yazan bir çok araştırmacı ve yazar; Kemalist rejime karşı 1950 seçimlerini Bediüzzaman'ın büyük bir başarısı olarak zikrederler. Bir ölçüde doğrudur bu düşünce. Ancak 1950'ye giden yoldaki ilk durak Eskişehir Mahkemesidir. Bize göre Paşa ile yapılan mücadelede kazanılan ilk raund da budur.

Çünkü o zamana kadar sindirdik ve yokluğa mahkum ettik dedikleri Bediüzzaman, birden ve umulmadık bir şekilde yüz yirmi talebesi ve altı yüz bin el yazması eseri ile karşılına çıkmıştır. Bu ise Ankara cephesinde tam bir bomba tesiri

yapar. O zamanki Dahiliye Vekili (İçişleri Bakanı) Şükrü Kaya'nın (2 Kasım 1927'den 11 Kasım 1938 tarihine kadar İçişleri Bakanlığı yapmış ve Atatürk'ün en yakın adamlarındandır) Isparta ve tüm Türkiye'yi ayağa kaldırması bunun en açık delilidir. İşte bu büyük telaş, korku ve tedirginlik ile Bediüzzaman ve talebelerini toptan imha etme yoluna gidilir. Hatta Isparta'dan Eskişehir'e nakil yapılırken müfreze komutanına, "Gizli bir yerde toplu infaz yapın" diye emir verildiği kaynaklarda geçmektedir.

Bu da Bediüzzaman ve talebelerinden ne derece korkulduğunun açık bir işaretidir. Müfreze komutanı bu kanunsuz emri dinlemeyince Eskişehir Mahkemesine emir verilir, toptan idam edilmesi yönünde. Ancak mahkeme sonrası Bediüzzaman, hiç bir talebesinin burnunu dahi kanatmadan Eskişehir Mahkemesi sürecinden zaferle çıkar. Bu ise, hükümetin bütün güçlerini kullanarak taarruza geçen ve mahkeme heyeti üzerinde kesin ve etkili bir baskı kuran rejim cephesinin açık ve net mağlubiyeti anlamına gelir. Bir tarafta ordusu, emniyeti ve silahlı güçleri ve tam etki ettikleri adalet sistemi; diğer tarafta ise yüz yirmi talebesi ile Bediüzzaman. Güç dengesi o derece dengesiz olmasına karşın, Bediüzzaman tam bir galibiyet alır. Bu aynı zamanda M. Kemal Atatürk'ün açık ve net bir yenilgisidir. Paşa da bunu bildiği için, yine sıkı bir şekilde tedbirini alır ve Bediüzzaman'ı serbest bırakmaz. Kastamonu'da mecburi ikamete tabi tutulur. Bu da yine hapse eşdeğer bir cezalandırma şeklidir, elbette ki. Zahirde bu bir ceza ve sürgündür, ama Bediüzzaman burada da bir hizmet cephesi açar. Bu da kaderin garip bir cilvesi olsa gerek. Bediüzzaman nereye sürgün edilmiş ise orada bir hizmet alanı açmış ve bu alanlar da yurdu dört bir yandan sarmıştır. Önce Van ve civarı. Ardından Burdur, Isparta, Kastamonu, Denizli, Afyon, Emirdağ, Ankara ve İstanbul. İşte buralarda tesis ettiği hizmet cephesi sonradan tüm Anadolu'yu içine almış ve bu gün ülke sınırlarını aşarak dünyanın bir çok ülkesine yayılmıştır.

Said Nursi ve Atatürk mücadelesine geri dönecek olursak, Kastamonu'da farklı bir sürecin başladığını görürüz. Çünkü Bediüzzaman burada esir hayatına devam ederken Kemalist rejimin fikir babası olan M. Kemal Paşa hayatını kaybetmiş ve hesap gününe intikal etmiştir. Bu noktada belki bu mücadelenin sona ermiş olabileceği düşünülebilir. Ancak öyle olmamış, yeni bir mücadele tarzı başlamıştır. Bu sefer de Kemalist düşünce ile Risale-i Nurun fikri mücadelesi ön safa geçmiş. Zaten bir ölçüde Bediüzzaman ile Atatürk mücadelesi bir şahıs mücadelesinden çok fikir ve düşünce mücadelesi idi. Önceleri şahıslar ön planda görünüyordu. Ancak Paşanın ölümü sonrasında bu açık ve net olarak bir fikri mücadeleye dönüştü. Zira Bediüzzaman'ın da vefatı sonrasında da bu mücadele şiddetlenerek devam etmiştir. Yani şahıslar ahirete gitmesine rağmen mücadele hız kesmemiştir.

## Denizli ve Afyon mahkemeleri

Bu mücadelenin yeni bir safhaya girdiğinin en önemli delili Denizli Mahkemesidir. Çünkü burada Risale-i Nurlar mahkeme edilmiştir. Başta Beşinci Şua olmak üzere Risale-i Nurların tümüne yasak getirilmek istenmiştir. Bu da Said Nursi ve Atatürk mücadelesinin tam mecrasına döküldüğünü, yani fikri sahaya kaydığını net olarak gösterir. Buna şahs-ı manevilerin çatışması da diyebilirsiniz. Bir tarafta Risale-i Nur şahs-ı manevisi, diğer tarafta ise Kemalist rejimin şahs-ı manevisi. İşte Denizli mahkemesi sürecinde mücadelenin bu yönü tüm hatları ile ortaya çıkıyor. İddia makamı Risale-i Nur hareketinin motivasyon kaynağı olan kitapların hepsini tümünden yasaklamak için uğraş veriyor. Bediüzzaman da bu taarruzlara karşı Meyve Risalesi ile cevap veriyor. Meyve Risalesini Denizli müdafaası olarak mahkemeye sunuyor. Neticede fikri cepheye kaymış olan Said Nursi ve Atatürk mücadelesindeki Denizli cephesini de kazanan yine Said Nursi oluyor. Başka bir deyişle Risale-i Nur ve şahs-ı manevisi mücadelede galip geliyor. Çünkü bu mahkemede Bediüzzaman ve Risale-i Nur beraat ediyor ve Risale-i Nurlar tüm ülke gündeminin baş köşesine yerleşiyor.

Kemalist cephe müntesipleri ise öyle yenilgiyi kolay kolay kabullenmiyorlar tabi ki. Afyon mahkemesinde bir kez daha Risale-i Nura ve Bediüzzaman'a hücum ediyorlar. Ancak bir çok sıkıntı çekilmesine rağmen, yine kazanan Risale-i Nur oluyor. Bu mahkemede Bediüzzaman'ın bir çok talebesine ayrı ayrı müdafaası yaptırmaması da oldukça ilginç bir durumdur. Görünen o ki Said Nursi bu hareketi ile, adeta, 1960 yılında vefatı sonrası devam edecek mücadeleye zemin hazırlamaktadır. Çünkü Said Nursi'nin vefatı sonrası Kemalizmin şahs-ı manevisi ile mücadeleyi Risale-i Nurun şahs-ı manevisi yürütecektir. Öyle de olmuştur. 1960 yılı sonrasında gerek üç ihtilal dönemi, gerekse diğer zamanlarda bu mücadele günümüze kadar sürüp gelmiştir.

# 1950 sonrası çok partili dönem ve Demokrat Parti idaresi

14 Mayıs 1950 seçimleri Türkiye’de bir dönüm noktasıdır. Kemalist rejimi tesis etmek için uğraşan Halk Partisi zihniyeti tam bir mağlubiyete uğramıştır bu seçimde. Bunda hiç kuşkusuz bir çok etken ile birlikte Said Nursi’nin de çok büyük katkısı olmuştur. Yirmi yedi yıl gibi büyük bir mücadelenin içinden gelen Bediüzzaman, 1950 seçimleri ile istibdat rejimine karşı büyük bir zafer kazanmıştır. Bu tarih aynı zamanda Bediüzzaman’ın meşrutiyetten beri savuna geldiği demokrasi, hak ve hürriyetler, adalet, maddi ve manevi kalkınma, cumhuriyet, kanun ve meclis hakimiyeti gibi fikri konuların da gündeme gelip uygulama safhasına konduğu bir zamandır. Bu gün demokrasimiz belli bir noktaya gelmiş ise bunda 1950 seçimleri büyük bir öneme sahiptir.

## Netice-i kalam

Sözü daha fazla uzatmadan bu gün geldiğimiz nokta açısından, bu uzun konuyu hakperest tarihçilerin doğru araştırmalarına havale ederek, kısa bir değerlendirme yapalım. Bu gün için Said Nursi ve Atatürk mücadelesinin galibinin Said Nursi olduğunu rahatlıkla ifade edebiliriz. Çünkü Kemalist rejimin hayata geçirerek uygulamak istediği bir çok fikir ve düşünce geçerliliğini yitirmiştir. İlke ve inkılapların pratikte bir anlamı da olmadığı açıktır. Devletçilik, halkçılık, milliyetçilik gibi kavramların içi hiç bir zaman doldurulamamıştır zaten. İlginçtir cumhuriyet kavramının içini de dolduran yine Said Nursi olmuştur. Mücadeleye başladığı 1923 yılından itibaren cumhuriyetin içini demokrasi, hak, hukuk, adalet, kanun hakimiyeti gibi, bu gün her kesimin talep ettiği insani değerlerle doldurmak için ömrünün sonuna kadar çaba sarf etmiştir Bediüzzaman. Bu ayrı bir tartışma ve araştırma konusudur.

Öte yandan Kemalist düşüncenin mağlup olduğuna dair en büyük delil yine bizzat Kemalist düşünce sahipleridir. Çünkü bu düşünce sahipleri Mustafa Kemal Paşayı dindar bir kisve içinde kamuoyuna takdim etme gayreti içindedirler. Hatta 12 Eylül sonrası bu düşünce bir derin devlet politikası haline geldi. Bu ise Kemalist düşüncenin tarihte görülen uygulama tarzına ve temel ideolojik yapısına uymayan bir durumdur. Çünkü Kemal Paşa Atatürk olduktan sonra laiklik uygulaması adı altında tamamen dinden uzak, hatta karşı bir tutum sergilemiş ve bunu da gizleme ihtiyacı bile duymamıştır. Bu nedenle Atatürk’ü dindar bir kimlikle takdim etmek doğrudan Paşanın hayatına ve düşünce tekniğine zıt bir durumdur. Bu da bu gün Kemalist düşüncenin tam bir çıkmaza girdiğinin işaretidir. Ve bunu da ilginçtir, bizzat Kemalist düşünce sahipleri yapmaktadır. Basında bir çok örnek vardır. Bu düşünce bile, yani Atatürk’ü dindar gösterme, kalpaklı resimlerini öne çıkarma gibi fiiller, Kemalizmin artık tam bir mağlubiyet içinde olduğuna işaretidir. Ve aynı zamanda Said Nursi düşüncesinin tam bir galibiyeti anlamına gelir. Konunun bu tarafını da yine hakperest tarih araştırmacılarına bırakıyoruz.

Bu kısa yazımızı Aziz Nesin’in ilginç bir tespitini iki tarzda nazarlara sunarak bitiriyoruz:

Aziz Nesin Atatürkçü görünen ve geçinen “dindar kemalist” bazı eşhas için bakın ne diyor:

*“Gerçek Müslüman Atatürk’ü sevmez. Seviyorsa ya ahmaktır ya sahtekâr. Atatürk Müslümanlar açısından sevilecek bir şey yapmadı. Türkiye’de yaşayan ve Atatürk’ü sevdiğini söyleyen Müslümanlar, ya yalancıdır, ya omurgasızdır.” ( Oğuz Uçar/Abant (Bolu), Hürriyet Haber Ajansı-1989)*

Aziz Nesin’in bu ilginç sözü, dindar gözükp kemalist geçinen tipleri düşündürdüğü gibi; Atatürkçü olduğunu söyleyen ve Atatürk’ü dindar göstermeye çalışan Kemalistleri de bir o kadar düşündürmeli...